

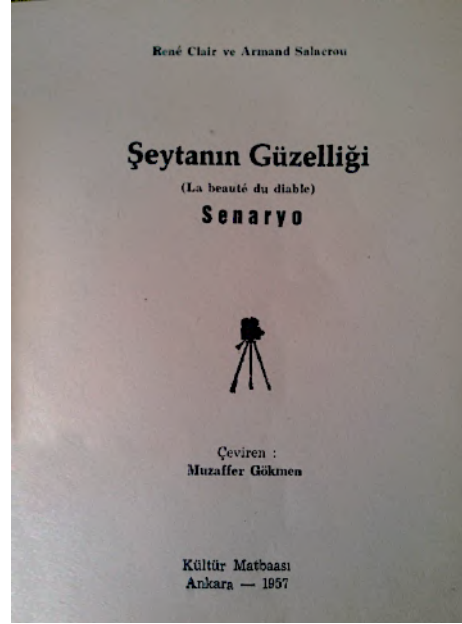
ŞEYTANIN GÜZELLİĞİ

Rene Clair ve Arnaud Salacrou

Çeviren: Muzaffer Gökmen

Kültür Matbaası

1957

Sinema tarihi ile ilgilenenler için **Rene Clair** adı bildik gelecektir, özellikle de 1923 yapımı *Paris qui dort* ile anıldığında. Kitabın önsözünde yönetmenin övgülerle yol alan hayat hikayesi boyunca, adının yanlış yazılması bize ilginç gelmesi, çünkü buna alıştık. Onun 1949 yapımı filmi *Şeytanın Güzelliği* (La beauté du diable) filmi, filmografisinin en parlak ya da en bilinen parçalarından biri olmasa da üzerine en fazla kalem oynatılan yapıtlarından biridir. Filmin 1957 yılında dilimizde yayınlanan senaryosunun çevirisi **Muzaffer Gökmen** tarafından yapılmıştı. Ankara yayını olan kitap, sinema tarihimize meraklı olanlar için bildik bir yayınevi tarafından, Sinema Yayınları'nın 2 numaralı yayını olarak çıkmıştı.

Onca senaryo varken, çeviri için **Rene Clair - Arnaud Salacrou** ikilisinin elinden çıkan *Şeytanın Güzelliği* filminin senaryosunun seçilmesi, yazarının deyişle, iyi bir örneğin sadık bir kılavuz göreceği mantığına dayanıyor. Bir filmin kağıt üzerinde nasıl yazılmış olduğunu görmek, onun anatomisini ortaya koymak açısından faydalı bulunmuş. Kitap o günden bakıldığında öğretici ve form belirleyici olsa da, bugün için tarihsel bir doküman, bir arşiv materyali. Çevirinin orijinal senaryodan yapılmış olması, bir başka deyişle çekim öncesi senaryodan çevrilmiş olması çok önemli. O dönemin sonrasında yayınlanan senaryoların

neredeşye tamamına yakını, filmlerin kurgu sonrası yazılmış senaryosu olduğundan çekim sürecinde ve kurgu aşamasında yapılmış değişiklikleri ve kurgu-dışı bırakılmış sahneleri anlamak olanaksız.

Filmin hikayesine kaynaklık eden *Faust* efsanesine imza atan çok olsa da öncelikli olarak **Goethe** adını akla getirmesi olağandır. **Clair**'in efsaneye getirdiği yenilikçi yorum, onu biraz sinemasal kılma biraz da farklılaştırma amacından kaynaklanıyor. Metnin modernlikle ilişki kurduğunun en açık göstergeleri, tatminsizlik duygusunun ve idealden yoksunluğun anlatıyı sürükleyen güçler olması. Çevirmenimizin metne dönük eleştirisi ise, mekan ve zaman bilgilerinin yeterince vurgulanmamış olması. Ancak her iki saptama da, **Clair** imzalı bir metin için garipsenecek bir durum değil.

Bu kitabın öncesinde Senaryo Tekniđi (bkz. Sekans Sinema Yazıları Seçkisi no: 6, 2012) kitabını yayınlayan **Gökmen, Şeytanın Güzelliği** filminin kılavuz niteliği taşıyan senaryosuyla birlikte, iyi bir senaryo yazmak isteyenler için yeterli birikimin sağlanmış olduğu düşüncesini taşımaktaydı. Dönemi için pratikte bir karşılık bulması yakın ihtimal bir dilek. Günümüz içinse o dönemin formunu ve terminolojisini yad etmek için bire bir: Fondu au noir!

Dođu Şenkoy